

ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΑΠΕΙΡΟ ΚΙ ΑΚΟΜΑ ΠΑΡΑΠΕΡΑ

1. Ένας έφηβος, όπως είσαι εσύ, προσπαθεί να ανακαλύψει τον πραγματικό του εαυτό μέσα από μια διαδικασία προσαρμογής στα νέα δεδομένα της ζωής του.

α) Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα βασικά μηνύματα και οι πιο σημαντικές ιδέες που ήθελε να περάσει η συγγραφέας μέσα από αυτή την ιστορία;

β) Ποια συναισθήματα σου δημιουργήθηκαν, όταν διάβασες το βιβλίο και ποια ή ποιες σκηνές ξεχώρισες;

α) Το βιβλίο «*Μέχρι το άπειρο κι ακόμα παραπέρα*» είναι από τα λίγα βιβλία που περνούν τόσο σπουδαία μηνύματα για τη σύγχρονη κοινωνία και αναλύουν τόσο πολλά κοινωνικά φαινόμενα, προκαλώντας, ταυτόχρονα, πλήθος έντονων συναισθημάτων.

Το πιο σημαντικό μήνυμα, κατά την άποψή μου, γύρω από το οποίο περιστρέφεται βασικά η πλοκή του βιβλίου, είναι πως ειδικά στη σύγχρονη εποχή της οικονομικής κρίσης, που ο άνθρωπος δεν έχει πια ασφάλεια και βεβαιότητα, αλλά αντιμετωπίζει δυσάρεστους αιφνιδιασμούς, διαρκείς αλλαγές, ανασφάλεια, ανέχεια, πρέπει να είναι ευέλικτος, να προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα και να συνεχίζει να αγωνίζεται πάντα με αισιοδοξία. Μπορεί η ζωή να τα φέρει έτσι, που κάποιος να υποχρεωθεί να αφήσει το επάγγελμά του, ακόμη και μετά από πολύχρονες σπουδές, να εγκαταλείψει τα δεδομένα και τον προγραμματισμό της ζωής του, την πόλη στην οποία ζει. Αυτό δε θα πρέπει να το θεωρήσει αποτυχία ή δυστυχία, ούτε να απογοητεύεται, αλλά να προσαρμοστεί και να βάλει καινούριους στόχους και να εργαστεί αφοσιωμένα γι' αυτούς.

Ακόμα και αν κάποιος είναι σε ώριμη ηλικία, με οικογενειακές υποχρεώσεις, όπως είναι οι γονείς του Μάνθου, του ήρωα του βιβλίου, οφείλει να αντιμετωπίσει τις νέες «προκλήσεις», όχι σαν διάψευση των ονείρων και των προσπαθειών του, αλλά σαν μια ευκαιρία νέου προσανατολισμού, και να προσαρμοστεί. Όπως, για παράδειγμα, ο πατέρας του Μάνθου, μόλις ξεπέρασε το πρώτο σοκ και τη στενοχώρια από την απόλυσή του από την εταιρεία που εργαζόταν, δεν εγκατέλειψε τον εαυτό του, αλλά στράφηκε σε αυτό που από παιδί τον γοήτευε, τη φωτογραφία. Αυτό τον βοήθησε να μείνει δημιουργικός και να μη νιώσει κατάθλιψη, αλλά και να αποφασίσει να ακολουθήσει το χόμπι του σαν νέα απασχόληση. Το ίδιο και η μητέρα του, που δεν απογοητεύτηκε, αλλά ως αγωνίστρια αποδέχθηκε τις αλλαγές της ζωής της, μετακόμισε σε νέα πόλη, και τελικά αποφάσισε να ακολουθήσει το όνειρό της, να γίνει, δηλαδή, δασκάλα της γιόγκα, αρχίζοντας πάλι από την αρχή.

Ένα εξίσου σημαντικό θέμα που συνδέεται με το βασικό μήνυμα της προσαρμοστικότητας, είναι η ζωή και τα συναισθήματα των εφήβων, όπως ο Μάνθος. Στην αρχή, ο Μάνθος ήταν ένας έφηβος με απόλυτες απόψεις, αρνητικός σε οποιαδήποτε αλλαγή στη ζωή του, ήταν αντιδραστικός και αλαζονικός. Θύμωνε με τους γονείς του, πιστεύοντας ότι δε σκέφτονταν τον ίδιο, αλλά τους εαυτούς τους. Έκανε την επανάστασή του, εγκαταλείποντάς τους και γυρνώντας στην Αθήνα. Αρνήθηκε να αποδεχθεί τη διαφορετικότητα του συμμαθητή του, Αντώνη, όταν έμαθε ότι είναι μετανάστης. Σύντομα, όμως κατάλαβε ότι με την απόλυτη στάση του και με την άρνησή του να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα, μόνο κακό έκανε στον εαυτό του και τους γύρω του. Έτσι, μετά τις συμβουλές της γιαγιάς του, όταν αποφάσισε να δεχτεί ότι δεν υπάρχει μία μοναδική «αλήθεια», αλλά «αποχρώσεις», και να αντιμετωπίσει αισιόδοξα και με ανοιχτό μυαλό τις νέες συνθήκες, μπόρεσε να διαχειριστεί τον θυμό του, αποκατέστησε τις σχέσεις του με τους γονείς του και τους ξαναπλησίασε, ξανάσμιξε με τον Αντώνη, και γενικά ανακάλυψε τον πραγματικό του εαυτό, ωρίμασε και εντάχθηκε ομαλά στο νέο του περιβάλλον. Τόσο, που στο τέλος υποστήριξε ότι ένιωθε πια καλύτερα με τη νέα του ζωή.

Ακόμη, ένα σημαντικό μήνυμα του βιβλίου είναι ότι πρέπει να αποδεχόμαστε τον άλλο με τη διαφορετικότητά του στην εθνικότητα, στο φύλο, τη φυλή, τη γλώσσα, τη θρησκεία. Ο ρατσισμός είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που πρέπει να εκλείψει στις πολιτισμένες κοινωνίες, ειδικά στις μέρες μας, που η Ευρώπη κατακλύζεται από κύματα χιλιάδων ξεριζωμένων προσφύγων. Ιδιαίτερα συγκινητική, μάλιστα, και γεμάτη με τα μηνύματα της αλληλεγγύης και της κοινωνικής προσφοράς, είναι η σκηνή όπου η μετανάστρια μητέρα του Αντώνη οργανώνει γεύματα για οικογένειες άπορων μεταναστών. Και ακόμη, η σκηνή όπου ο Αντώνης προσφέρει στον Μάνθο χρήματα που μάζεψαν όλα τα παιδιά για να στηρίξουν τον φίλο τους να πραγματοποιήσει τον στόχο του, να εκδώσει μία σχολική εφημερίδα.

Ιδιαίτερο μήνυμα του βιβλίου είναι ότι όσο ωριμάζει κανείς, τόσο πιο κοντά έρχεται στην ελευθερία, αλλά και στις μεγάλες ευθύνες που αυτή συνεπάγεται. Γι' αυτό, θα πρέπει ειδικά οι έφηβοι να μη βιάζονται να μεγαλώσουν και να νομίζουν ότι μπορούν να αναλάβουν μεγάλες υποχρεώσεις και ευθύνη, αλλά να απολαμβάνουν την ανεμελιά της ηλικίας τους.

Επιπλέον, το βιβλίο μεταδίδει δυνατά μηνύματα για τις ανθρώπινες σχέσεις, τη φιλία, την οικογένεια, τη σχέση δασκάλου-μαθητή, και μας δείχνει ότι τις δυσκολίες της ζωής μπορούν να τις υπερβούν μόνο οι δυνατές και αληθινές σχέσεις, που μας γεμίζουν αγάπη, στήριξη, κατανόηση, ενθάρρυνση. Αυτές που μπορούν να συγχωρήσουν και να δώσουν μια δεύτερη ευκαιρία, όπως ο Αντώνης στον φίλο του, τον Μάνθο. Όμως, για να χτιστούν τέτοιες ουσιαστικές σχέσεις, είναι απαραίτητη η ειλικρίνεια και η εμπιστοσύνη.

Τέτοια εμπιστοσύνη, όμως, βλέπουμε στο βιβλίο ότι πρέπει να έχουμε και στον ίδιο μας τον εαυτό και στις δυνάμεις μας, γιατί μόνο έτσι μπορούμε να πετύχουμε ό,τι ονειρευόμαστε. Όπως ο Μάνθος, που με τη βοήθεια και την ενθάρρυνση της καθηγήτριάς του, πίστεψε στον εαυτό του και στο ταλέντο του και κατάφερε να εκδώσει την εφημερίδα του. Σε αυτό τον βοήθησε και τον στήριξε πολύ και ο Ευτύχης, ο μεγάλος του φίλος, που με τις ιστορίες του τού έδωσε να καταλάβει, ότι η δύναμη που έχουμε μέσα μας είναι πραγματικός θησαυρός, που πρέπει να ξεκλειδώσουμε, για να βγει στο φως. Αλλά και οι γονείς του, που συνέχισαν να έχουν πίστη στα όνειρα και στις δυνάμεις τους και αποφάσισαν να ξεκινήσουν από την αρχή τη ζωή τους και να ξαναχτίσουν ένα παλιό ξενοδοχείο, όπου θα ασχολούνταν με αυτά που αγαπούσαν.

β) Διαβάζοντας το βιβλίο, μου γεννήθηκαν πολλά διαφορετικά και έντονα συναισθήματα σε κάθε κεφάλαιο.

Αρχικά, όταν η μητέρα του Μάνθου του ανακοίνωσε ότι θα πρέπει να μετακομίσουν, αναστατώθηκα και συμμερίστηκα τα συναισθήματα του, δηλαδή τον θυμό, την οργή και τη λύπη που του προκλήθηκαν, γιατί τις ίδιες αντιδράσεις θα είχα κι εγώ στη θέση του.

Το περιστατικό της φυγής του Μάνθου, με προορισμό την Αθήνα, με γέμισε αγωνία και φόβο για την εξέλιξη, καθώς ήταν ένας ανήλικος μόνος σε μια μεγάλη πόλη. Όταν η φίλια του Μάνθου με τον Φάνη έφτασε στο τέλος της, αυτό μου μετέδωσε πίκρα και θλίψη, γιατί πολλές νεανικές φιλίες, στις οποίες πιστεύουμε και νομίζουμε ότι θα κρατήσουν για πάντα, τελικά μας προδίδουν. Όμως, η συμπεριφορά του Φάνη απέναντι στους φίλους του Μάνθου, που ήταν τόσο προσβλητική και αλαζονική, με γέμισε ντροπή και θυμό.

Από την άλλη πλευρά, όμως, μου δημιουργήθηκαν πολύ δυσάρεστα συναισθήματα και συμπόνεσα τον Φάνη, όταν η οικογένεια του διαλύθηκε και συναισθάνθηκα την απόγνωση και τη δυστυχία του. Τελικά, όμως, χάρηκα και ανακουφίστηκα όταν οι δύο φίλοι, ύστερα από τη μεγάλη δοκιμασία, που πέρασε η σχέση τους, ξανάσμιξαν.

Στα κεφάλαια που η γιαγιά του Μάνθου προσπαθεί να του διδάξει διάφορες αλήθειες για τη ζωή και τον άνθρωπο, περίμενα με πολύ ενδιαφέρον και αγωνία την κατάληξη στη διδαχή της, και ένιωσα τρυφερότητα για τον τρόπο που του μιλούσε, χωρίς να μαλώνει ή να προσπαθεί να επιβάλει την άποψή της. Επίσης, θαύμασα πολύ την καθηγήτρια του Μάνθου και τη συμπάθησα ιδιαίτερα, γιατί αγαπούσε βαθιά τα παιδιά και την εργασία της, ενδιαφερόταν πολύ γι' αυτά, και ήταν πηγή έμπνευσης για τους μαθητές της. Ακόμη, με συγκίνησε πάρα πολύ το γράμμα που άφησε στον Μάνθο, όπου διηγείται με πόσο πάθος αγαπούσε τη γλώσσα και τη λογοτεχνία. Γι' αυτό κι ένιωσα προδομένη, όταν ανακάλυψε ότι το εκπαιδευτικό σύστημα την έθλιβε, γιατί δεν υπηρετούσε αυτά που εκείνη πίστευε.

Όμως, παρόλο που λυπήθηκα, επειδή παραιτήθηκε, κατάλαβα ότι η ίδια ήταν πολύ συνεπής και σταθερή στις απόψεις και τις αξίες της, που υπερασπίστηκε μέχρι το τέλος, και άρα δεν μπορούσε να συνεχίσει να διδάσκει, αφού θεωρούσε ότι δεν μπορούσε πλέον να κάνει τα παιδιά να ονειρεύονται.

Στη συνέχεια, με ενθουσίασε και με συγκίνησε το κεφάλαιο όπου ο Μάνθος συγκρίνει την πόλη που γεννήθηκε με την πόλη που τώρα ζει, γιατί κατάλαβε ότι πρέπει να κρίνει τα πράγματα με ανοιχτό μυαλό και όχι απόλυτα, και έτσι δείχνει ότι ωριμάζει και βρίσκει τον πραγματικό του εαυτό.

Όμως το κορυφαίο συναίσθημα, που μου γεννήθηκε στο τέλος του βιβλίου, είναι η αισιοδοξία και η ελπίδα, γιατί η οικογένεια, παρά την κρίση που πέρασε, ενώνεται και πάλι και όλοι πλησιάζουν ξανά ο ένας τον άλλο, χωρίς θυμό και εγωισμούς. Έτσι, αποφασίζουν μαζί να ξαναχτίσουν τη ζωή τους και οι γονείς ακολουθούν τα παιδικά τους όνειρα και κάνουν αυτό που πάντα ήθελαν. Η δύναμη της ψυχής και η πίστη τους σε ένα καλύτερο μέλλον, μας ενθαρρύνει και μας γεμίζει με δύναμη όλους, ώστε να μη μας καταβάλουν οι δυσκολίες της ζωής, αλλά να έχουμε πάντα οδηγό την ελπίδα και την αφοσίωση στους στόχους μας.

Γι' αυτό, η σκηνή που με εντυπωσίασε περισσότερο είναι, όταν οι γονείς του Μάνθου του ανακοινώνουν την απόφασή τους, να ξαναχτίσουν το εγκαταλειμμένο ξενοδοχείο και να στεγάσουν σε αυτό τα παιδικά τους όνειρα, αλλά και τις ελπίδες τους για μια καλύτερη ζωή. Με αυτό μας δείχνουν ότι η δύναμη του ανθρώπου είναι στην ψυχή του, που μπορεί ακόμη και από το μηδέν, που συμβολίζεται από το ερημωμένο ξενοδοχείο, να χτίσει ένα όμορφο αύριο.

Το ίδιο έντονη και παραστατική είναι η τελευταία εικόνα του βιβλίου από την ιστορία που διηγείται ο Ευτύχης με τα μυρμήγκια, που μετά από μεγάλη πορεία με δυσκολίες και εμπόδια προσπαθούν να διασχίσουν ένα ποτάμι. Χωρίς να απογοητευθούν και να το βάλουν κάτω, βρίσκουν τον τρόπο και φτάνουν απέναντι, όπου τελικά τα περίμενε μία καλύτερη ζωή. Έτσι, μαθαίνουν να μη φοβούνται πια τις αλλαγές και τα εμπόδια, γιατί πάντα θα υπάρχει τρόπος να επιβιώσουν, με τις άπειρες δυνάμεις του μυαλού και της καρδιάς.

Έτσι δικαιολογείται και ο τίτλος του βιβλίου, καθώς στη ζωή μας οι στόχοι, τα όνειρα και οι αξίες δεν πρέπει να περιορίζονται από εμπόδια που θα βρεθούν στη διαδρομή, αλλά πρέπει να ξέρουμε ότι η εσωτερική μας δύναμη και η θέληση μπορούν να μας οδηγήσουν *«Μέχρι το άπειρο και ακόμα παραπέρα»*...

Ρήγας Καστρίτης